

Glasnik Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu 2-3(7-8), 2004

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **2004**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:252:236872>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial 4.0 International](#)/[Imenovanje-Nekomercijalno 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

Sveučilište u
Zagrebu

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Archives - UNIZG Archives](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

I dalje zajedno!

Za prošli sam broj *Glasnika* napisala uvodnik, neposredno nakon inauguracije na položaj rektorice. Budući da me Uredništvo zamolilo da se obratim našim dragim čitateljima i u uvodniku ovoga broja, smatram prigodnim izvijestiti vas o događanjima vezanim uz *Dies academicus* Sveučilišta u Zagrebu, odnosno o svečanoj sjednici Senata koja se svake akademske godine održava uz *Dan Sveučilišta*, 3. studenoga. Tom je prigodom uobičajeno da rektor Sveučilišta daje pregled događanja i postignuća u proteklom jednogodišnjem razdoblju sveučilišnog djelovanja. Na tu svečanu sjednicu Senata pozvali smo osim Senata i širu javnost. Izvješće o cjelovitom radu Sveučilišta podnijeli su prorektori, svaki o svojem području djelovanja, a uvodna i zaključna riječ pripala je rektorici. Ukratko ću prepričati svoje obraćanje široj javnosti, a iscrpno izvješće o djelovanju i postignutim rezultatima na Sveučilištu moći ćete pročitati u *Sveučilišnom vjesniku*, koji je već pripremljen za tisak, kao i na našoj web stranici.

Koncept i vizije razvitka koje je Sveučilište u Zagrebu slijedilo u prethodnom razdoblju (2002./2003.) temelje se na prihvaćenom strateškom planu Sveučilišta i na određenim općim razvojnim ciljevima. Primjena i realizacija naše strategije protekla je uz zamršene okolnosti i nedostatna sredstva. Usprkos tome, Sveučilište se opredijelilo za napredak sinkroniziran s europskim sveučilištima s kojima dijelimo iste konceptijske ciljeve.

U doba globalizacije, primjene informacijskih tehnologija i na znanju temeljenog društva, Sveučilište ne može biti dovoljno učinkovito, a zatim niti kompetentno niti konkurentno ako se ne mijenja, ako se ne razvija. Nove potrebe društva zahtijevaju nova znanja, nove metode u obrazovanju i nova sredstva. A sve to zahtijeva i promjene u organizaciji i načinu komuniciranja Sveučilišta s okruženjem, s gospodarstvom, administracijom, društvom, a posebice i u odgovoru sveučilišnih nastavnika i studenata na potrebe obrazovanja i tržišta.

U protekloj godini nailazili smo na poneko nerazumijevanje vlasti, na poneku nedobronamjernost medija, pa i na oštre

dijaloge pokrenute unutar Sveučilišta. Općenito uzevši, zadovoljna sam razvojem odnosa unutar Sveučilišta i Sveučilišta prema okruženju, jer u korektnim dijalozima brusimo naša gledišta sve do točke koja zadovoljava obje strane u raspravi.

U promišljanju puta, smjera i vrste akcija i promjena, Sveučilište u Zagrebu prati europske i svjetske trendove u visokom obrazovanju. Rektorica i prorektori Sveučilišta u Zagrebu aktivno su sudjelovali u radu međunarodnih rektorskih konferencija i poticali mnoge rasprave i usmjeravali ih prema odgovarajućim zaključcima. U tim raspravama vodila nas je uvijek ideja optimiranja svih sveučilišnih djelatnosti, tj. pronalaznja najprihvatljivijih mehanizama i metoda rada u osiguranju kvalitete, nastojeći uvijek uzeti u obzir cijeli hrvatski visoko-obrazovni sustav. Mnoge izjave, zaključci i priopćenja s konferencija bili su nam uvijek bogati izvori podataka, smjernica i ideja koje smo, zatim, uporno i kontinuirano slijedili i prenosili u akademsku zajednicu preko Senata, odbora, povjerenstava, vijeća, radionica, seminara i tribina. Posebice naglašavam kako pritom nikoga slijepo ne imitiram. Tuđa iskustva pa i preporuke samo su elementi za razmišljanje, a na temelju tuđih i vlastitih iskustava te naših objektivnih okolnosti određujemo svoj vlastiti put promjena i razvoja. Pritom, što me posebno raduje, što više zajedno radimo, što više znamo, to se sve rjeđe čuju disonantni tonovi, a snaga i uloga Sveučilišta sve je veća.

Poželim često da se promjene nabolje događaju brže. Uvjeravam me da to nije moguće, jer brzinu promjena određuje spremnost za promjene – brzina prihvaćanja tih promjena. A za prihvaćanje promjena potrebna je kritična masa koja će ukloniti barijere i probleme te odrediti smjerove i vrste promjena. Smatram kako kritična masa koja će ustrajati na posebnim promjenama na Sveučilištu u Zagrebu postaje sve veća i sve prisutnija.

Sveučilištu u Zagrebu predstoji još mnogo važnih odluka i koraka, još mnogo iskušenja i bitaka, teški i strmi usponi koji se tiču svih nas danas i sutra, a posebice budućih naraštaja studenata i cijele naše *Almae Mater*.

Uvjerena sam kako ne ćemo posustati pod teretom promjena u koje smo zakoračili i kako ćemo i dalje zajedno promišljati rješenja i pronalaziti dosljedno i ustrajno optimalne putove prema uzvišenom položaju, položaju koji mogu odrediti samo naše sposobnosti i znanje, veliki uloženi trud i rad, visoki moralni, etički i znanstveni kriteriji prema kojima svi težimo. Na tom putu očekujem podršku i od *Almae Matris Croaticae Alumni* – *domus et mundus*.

Rektorica
Helena Jasna Mencer

Riječ glavne urednice

Poštovani AMAC-ovci,

Novi broj AMAC-a je pred vama. Na žalost sa zakašnjenjem, koje želimo »iskupiti« ovim dvobrojem. Nadam se da ćete u njemu pronaći niz zanimljivih tekstova i informacija. Uz uvodnik rektorice prenosimo moj intervju, objavljen u Vjesniku 3. siječnja 2004., o temi koja će biti, nadam se, od posebnog interesa za AMAC Mundus. Uz izvještaj o radu AMAC-a u Velikoj Britaniji i na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, možemo se »pohvaliti« s dvojicom akademika, Miroslavom Radmanom i Emiliom Marinom, primljenih u prestižne francuske akademije. Izbor rektorice Zagrebačkog sveučilišta prof. dr. Helene Jasne Mencer potaknuo je interes za pregledom prvih studentica, doktorica znanosti i nastavnica na našem Sveučilištu.

Na žalost, izgubili smo vjerne prijatelje našega Sveučilišta, prof. dr. Kathleen Vaughan Wilkes i prof. dr. Žarka Dolinara, kojih ćemo se uvijek sjećati. Uz niz informacija o studijima, školama, nagradama, posebno vam skrećem pozornost na pripremanje III. SABORA AMAC / AMCA, o čemu ste vjerojatno već obaviješteni od svojih predsjednika i/ili koordinatora. Sabor, na kojem ćemo se sigurno i vidjeti, održat će se od 30. lipnja do 3. srpnja 2004. u Zagrebu.

Vaša Greta Pifat-Mrzljak

Sadržaj

Uvodnici

H. J. Mencer, <i>I dalje zajedno!</i>	1
Riječ glavne urednice	2
Poziv na III. SABOR AMAC/AMCA	2
Intervju: Znanstvena dijaspora strateški je važna za razvitak Hrvatske	3

AMAC DOMUS

I. Džeba, <i>AMCA FA</i>	5
POPIS KOORDINATORA	6

AMAC MUNDUS

POPIS KOORDINATORA	6
V. Domany Hardy, <i>AMAC UK</i>	7

Aktualnosti

Vijeće za potporu regionalnom razvoju i lokalnoj zajednici (A. Ružička)	5
Međunarodna škola biofizike (G. Pifat-Mrzljak)	8
Studij medicine na engleskom (M. Štuka)	8
Europski studiji (I. Stopfer)	8

Priznanja

Miroslav Radman (T. Rudeš)	9
Emilio Marin (M. Bonačić-Mandinić i I. Mirnik)	9

In memoriam

Žarko Dolinar (Z. Šeparović)	10
Kathleen Vaughan Wilkes (J. Milić) ..	10

Kronika

Otkrivanje spomen-ploča u Zagrebu i Trnavi (J. Milić)	11
R. Franz-Štern, <i>Prve studentice, doktorice znanosti, nastavnice i dužnosnice Sveučilišta u Zagrebu</i>	12

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

poziva Vas na

III. SABOR UDRUGA AMAC / AMCA

koji će se održati u Zagrebu od 30. lipnja do 3. srpnja 2004.

Koordinacija udruga AMAC-a na Sveučilištu željela bi da se tom prigodom, uz donošenje *Statuta Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu* i izbor upravnih tijela Saveza AMAC-a, iznesu izvještaji pojedinih udruga. Želja nam je također da se što više AMAC-ovaca odazove Saboru kako bi se pospješila naša međusobna suradnja. Molimo priloženu prijavnicu što hitnije poslati faksom ili e-mailom. Tematske točke Sabora, prvu obavijest i prijedlog Statuta naći ćete u dodatku ovoga broja.

Do skorog viđenja!

AMAC – ALMAE MATRIS CROATICAE ALUMNI. Glasnik Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu

Osnivač i nakladnik: Sveučilište u Zagrebu, p.p. 407, HR-10002 Zagreb, Croatia; URL: www.unizg.hr, amac@unizg.hr ✉ UREDNIŠTVO: prof. dr. Ivica Džeba, Mladen Jonke, dipl. ing., prof. emer. dr. Branko Kunst i prof. emer. dr. Zvonimir Šeparović. ✉ Glavna urednica: prof. dr. Greta Pifat-Mrzljak, pifat@rudjer.irb.hr; tel. ++385(0)1 456 11 27. ✉ Izvršni i grafički urednik: Josip Milić, dipl. iur., jmilic@unizg.hr ✉ Lektura: Višnja Milaković, prof. ✉ Tajnica AMAC-a na Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu: Irena Stopfer, prof., p.p. 407, HR-10002 Zagreb, (Trg m. Tita 14), tel. ++385(0)1 456 42 26, faks: ++385(0)1 483 06 02, istopfer@unizg.hr ✉ Izlazi dvaput godišnje i šalje se besplatno članovima društava AMAC/AMCA. ✉ Tisak: Sveučilišna tiskara, Zagreb. Naklada: 10.000.

ZNAJSTVENA DIJASPORA STRATEŠKI JE VAŽNA ZA RAZVITAK HRVATSKE

Intervju *Vjesnikove* novinarke Lidie Černi s prof. dr. Gretom Pifat-Mrzljak

Hrvatska je znanstvena dijaspora velika, ali, na žalost, njezina sustavna praćenja dosad nije bilo. Ministarstvo znanosti i tehnologije još je 1993. na prijedlog prof. dr. Grete Pifat-Mrzljak pokrenulo inicijativu da se hrvatska znanstvena dijaspora prati, ali i objedini, te da se uspostave što bolji kontakti različitim modalitetima suradnje. Predloženo je osnivanje tzv. recenzentskog poola, u koji se uključilo oko 600 naših znanstvenika u svijetu. Tako skupljene podatke trebalo je objediniti u jedinstvenu datoteku hrvatskih znanstvenika – *Portal hrvatskih znanstvenika u dijaspori*. To je učinjeno u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom, Ministarstvom znanosti i tehnologije i Hrvatskom maticom iseljenika. U projektu su još sudjelovali Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo kulture. Cijeli je projekt u istraživačkom i softverskom smislu izvela ekipa Nacionalne i sveučilišne knjižnice s dr. Dubravkom Skender na čelu.

Valja istaknuti kako hrvatski znanstvenici, odnosno znanstvenici hrvatskog podrijetla, djeluju kao istaknuti članovi brojnih svjetskih akademskih zajednica. Svojim znanjem i iskustvom mnogi su postigli zavidne rezultate i priznanja i spremni su to ponuditi svojoj domovini. Neki su već godinama u pojedinačnim kontaktima sa znanstvenicima iz domovine, ali institucionalnih je povezivanja vrlo malo, unatoč tome što u nekim zemljama postoje društva bivših sveučilištaraca *Almae Matris Alumni*, koja okupljaju i akademski angažirane sveučilištarce. Činjenica jest da je većina njih na raznim sveučilištima i u institucijama diljem svijeta pa je sustavno prikupljanje njihovih podataka putem znanstvene literature, diplomatskih predstavništava, raznih udruga i društava, individualnih kontakata i drugih oblika spoznaja o njima stvorilo bazu podataka i podlogu za umrežavanje hrvatskih znanstvenika iz domovine i svijeta ...

Pokretanje *Portala hrvatskih znanstvenika* u dijaspori stoga se nametnulo kao strateški čin, nacionalni interes, jer govorimo o najrepresntativnijem dijelu hrvatskog društva koji se želi i mora

ugraditi u znanstvene, gospodarske, kulturne, komunikacijske i sve druge aktivnosti u domovini. Strateškim se činom također javila potreba objedinjavanja dosad nerazvijene i neažurirane evidencije hrvatskih znanstvenika u domovini i svijetu, kao i potreba da takvim portalom budu dostupni i oni ljudski, komunikacijski, računalni i informacijski resursi.

Razgovaramo s našom uglednom znanstvenicom prof. dr. Gretom Pifat-Mrzljak, čijim je prijedlogom cijeli projekt i potaknut.

P: *Još godine 1993., kao zamjenica ministra znanosti i tehnologije, potaknuli ste ideju praćenja hrvatske znanstvene dijasporo kako bi se ostvarila suradnja. Pritom ste predložili osnivanje tzv. recenzentskog poola koji bi objedinio baze podataka svih naših znanstvenika u svijetu. Dokle se zapravo došlo?*

Budući da je naša znanstvena dijaspora golema, ne mislim pritom samo na onu stariju generaciju znanstvenika koja je otišla prije 30 – 40 godina, već i na one nove koji su otišli prije desetak godina, nametnula se ideja da se na neki način objedini znanstveni korpus, znanstvenika u domovini s onima u inozemstvu, u dijaspori. Željela sam zapravo napraviti neke vrste kataloga hrvatskih znanstvenika, dakle onima kod kuće pripojiti one u dijaspori. Kritična masa znanstvenika u Hrvatskoj relativno je mala. To je posebice odlučujuće za evaluaciju znanstvenih projekata odnosno ljudi u njihovu napredovanju. Odatle je proizašla osnovna ideja obratiti se svojoj znanstvenoj dijaspori za znanstveni boljitak zemlje. Na takav poziv entuzijastički se javilo više od 600 znanstvenika, od docenta do redovitog profesora, dakle ljudi koji su etablirani u inozemstvu. Na taj način smatrala sam da će početi sustavno praćenje naše znanstvene dijasporo, skupljanjem njihovih adresa preko osobnih poznanstava, veleposlanstava, literature i sveučilišnih kanala itd. Na žalost taj *recenzentski pool* nikad nije istinski korišten u Ministarstvu znanosti. Godine 1993. ponudila sam još jednu ideju: da one znanstvenike koji se fizički ne će vratiti u Hrvatsku pozovemo i održimo *Kongres hrvatskih znanstve-*

nika iz domovine i svijeta u Hrvatskoj, bez obzira na struku, kako bismo se svi zajedno dogovorili o modalitetima suradnje.

P: *Zašto po Vama dosad nije bilo sustavnog povezivanja sa znanstvenom dijasporom u svijetu?*

Pojedinačno znanstvenici i danas surađuju. Međutim, sustavnog, institucionalnog povezivanja nema. To bi bilo posebice važno u doba rata i onih dramatičnih dana. U međuvremenu sam pokušala s nekoliko institucija ostvariti ideju takvog *recenzentskog poola* odnosno organizacije Kongresa (HAZU, Ministarstvo znanosti i neka društva), ali to nikad nije ostvareno. Konačno, prije godinu dana u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom, konkretno s gospođom Dubravkom Skender, započeli smo s projektom sustavnog praćenja znanstvene dijasporo. Inicijalna sredstva iz Ministarstva znanosti omogućuju provedbu takvog projekta.

P: *Tko je sve »umrežen« od naših znanstvenika, možete li reći neka imena?*

Najekspoziraniji od svih svakako je Miroslav Radman. No, ima puno drugih znanstvenika u Europi koji su vrhunski u svojoj struci kao npr.: Davor Solter, Duško Erliha, Davor Pavuna i mnogi drugi. U Americi pak imamo mnogo tehničara: Ivan Hrvoić, Veljko Radeka, Tefko Saračević, Ivo Brčić, Branko Lesković, Neven Karlovac, Bojan Turko i drugi; kao i prirodnjaka i medicinara: Krešo Krnjević, Stanimir Vuk Pavlović, Ante Padjen, Paško Rakić, Željko Bajzer, Vlado Hlady, Stjepko Šesnić, M. Frantović itd. Ta armija naših etabliranih znanstvenika je golema, no njima se na žalost pridružuje korpus mladih znanstvenika koji su otišli u posljednjih desetak godina. I oni su priznati u svijetu, poput Nena Bana, koji je odgojen na Yale-u, a zahvaljujući izvanrednoj ponudi švicarskog ETH osnovao je svoj vlastiti odjel; ili pak Igor Štagljar, mladi molekularni biolog, također u Švicarskoj, kao i cijeli niz ostalih znanstvenika. Moram naglasiti da se naša dijaspora uglavnom sastoji od prirodnjaka, tehničara i biomedicinara, što je posve razumljivo jer iz humanističkih i društvenih znanosti ne odlazi toliko znanstvenika u inozemstvo.

Međutim, treba naglasiti da i u Hrvatskoj postoji velika znanstvena kvaliteta ljudi. Podsjetila bih na primjer na prof. Viktora Žmegača, kao najboljeg germanista, čije se knjige koriste u Njemačkoj, a takvih primjera ima mnogo.

P: *UNESCO je nedavno pokrenuo zanimljiv projekt u kojem bi se trebala institucionalno napraviti evidencija o »odljevu mozгова« u pojedinim zemljama.*

UNESCO-va bi se inicijativa kolokvijalno mogla svesti pod zajednički nazivnik »kakvi su nacionalni brain-drain u pojedinim zemljama«. Naše Sveučilište zamoljeno je da napravi takav izvještaj pa me je rektorica Sveučilišta prof. H. J. Mencer zamolila da napravim jedan takav pregled. Ne bih htjela obraditi »staru dijasporu«, već se ograničiti na one koji su otišli u posljednjih 5 do 10 godina, tj. pokušati napraviti pregled brain-drain u Hrvatskoj u posljednjem desetljeću. Bilo bi jako korisno znati, ne samo statistički, za koga mi zapravo odgajamo sveučilištarce, koliki se postotak njih uključuje u gospodarstvo, koliki u industriju ili znanost, odnosno koliko njih odlazi u inozemstvo. Takav je pregled napravljen za molekularnu biologiju na PMF-u. Do takvih je podataka teško doći jer se sustavno dosad nitko nije bavio tim problemom ...

P: *U posljednje se vrijeme primjećuje pojačana aktivnost Almae Matris Alumni Croaticae, AMAC udruga naših bivših sveučilištaraca u svijetu i domovini. Kako to objašnjavate?*

Sve ovo o čemu smo dosad razgovarali zapravo treba kombinirati, od Portala znanstvene dijasporе, preko baze podataka o »odljevu mozгова« iz Hrvatske do djelatnosti Almae Matris Alumni Croaticae (AMAC). Valja podsjetiti: to su udruge bivših studenata i prijatelja hrvatskih sveučilišta. Danas je ponovno na Zagrebačkom sveučilištu oživjela aktivnost AMAC-a. Ona je bila vrlo snažna 90-ih i u svijetu. Alumni filozofija zapravo znači kroz sebe promovirati matično sveučilište i obrnuto. Ta se promocija poglavito odražava u Americi kroz mnogobrojne financijske donacije matičnom sveučilištu. Međutim, može se održavati na stotine različitih načina. Mi smo na Sveučilištu obnovili djelatnost AMAC-a, odnosno radimo na uspostavi snažnih kontakata s AMAC udrugama u inozemstvu kako bismo i nakon diplo-

miranja bivših studenata pomogli svojem matičnom Sveučilištu. Dakle ta tri segmenta iste priče: Portal hrvatskih znanstvenika, UNESCO-ov izvještaj o brain-drain-u te djelatnosti AMAC udruga u inozemstvu i domovini, voljela bih povezati kroz organizaciju Kongresa hrvatskih znanstvenika iz domovine i dijasporе jer vjerujem da bi se na taj način osnažila i oplodila naša međusobna suradnja.

P: *Čini mi se jednako važnim pozivanje hrvatske znanstvene dijasporе i razmišljanje o instituciji znanstvenih atašea pri veleposlanstvima koje predlažete, a koji bi mogli biti svojevrsni lučonoše hrvatskih interesa.*

Nedavno sam bila u Beču kao gost dr. Erharta Buseka gdje mi je predöčen znanstveni projekt koji se doduše tiče Austrije, ali gdje se moglo vidjeti kako Austrija želi pomoći susjednim zemljama. Tu je bilo snažno naglašeno na koje se načine ta suradnja može ostvariti, pa je primjerice Češku predstavljao jedan znanstveni ataše koji sjedi u Bruxellesu. Na taj sam način »uživu« vidjela svoju ideju na djelu, ono o čemu već dulje razgovaramo, kako bi znanstvena politika morala biti dio vanjske politike svake zemlje. Tako npr. i u Americi u State Departemantu postoji odjel za znanost. Hrvatskoj kao maloj zemlji trebaju dva do tri znanstvenika koji bi bili znanstveni savjetnici, tj. atašei pri veleposlanstvu. Jedan znanstveni ataše u Bruxellesu Hrvatskoj bi jako mnogo pomogao kao i u Americi. Hrvatska dakle treba 2 do 3 čovjeka koji će napraviti pomak ne samo u znanstvenoj dijaspori nego i u pravodobnom prijenosu znanstvenih informacija, kako bi se Hrvatska uključila u sva umreženja i sve moguće izvore financiranja u svijetu.

P: *Kad već spominjete financiranje znanosti, ono svakako mora doživjeti promjene jer se dosad pokazalo da samo sredstva državnog proračuna nisu dovoljna.*

Mi se danas moramo okrenuti i stranim izvorima financiranja. To bi nam trebao biti impertiv. Naša nam dijaspora pritom može biti most do takvih izvora. To ne umanjuje naše vlastite napore u traženju financiranja znanstvenih projekata i uz pomoć već spomenutih atašea koji bi bili svojevrsni »semafori« koji bi pomagali u dobivanju informacija kao i u lobiranju. Uz to treba stalno imati na umu kako nema prosperiteta u jednoj zemlji ako ona nije shvatila da ulaganja

u znanost dugoročno grade uspješno gospodarstvo, ali i obrnuto. Znanost se u drugim zemljama financira dijelom od države, a dijelom iz privatnih izvora. Uvjetno to znači iz gospodarstva, koje treba shvatiti kako ne može ulagati u znanost i odmah sutra dobiti proizvod. To je dugotrajniji proces. Na žalost kod nas se uvijek misli kratkoročno. Dugoročni projekti grade prosperitet jedne zemlje. Mislite li da je Finska ili jedna Irska preko noći postigla uspjeh? **Pri tome treba naglasiti kako gospodarstvo zahtijeva primijenjenu znanost, ali nje nema bez fundamentalne znanosti.** A to je ono što gospodarstvo ne vidi. Gospodarstvo treba usmjeriti k ideji koja govori da bez fundamentalnih znanosti nema primjenjive znanosti. Pa iz čega je nastao jedan Sumamed? Iz fundamentalnih sinteza i istraživanja. To je zapravo cijeli krug koji je sudbinski povezan: visoko školstvo – gospodarstvo – primijenjena istraživanja – fundamentalna znanost – visoko školstvo. Ta sudbinska pupčana vrpca naša žalost kod nas još nije prepoznata.

I na kraju još jedna napomena. Postoji trend povratka mladih znanstvenika iz svijeta, bilo spontani ili potaknuti. Naravno, takve akcije su odlične. Mladi će znanstvenici svojim znanjem i ekspertnošću pridonijeti znanosti u Hrvatskoj. Međutim, nikad se ne smije smetnuti s uma da su znanstvenici koji su ostali u Hrvatskoj pod vrlo teškim okolnostima održali znanstveni establišment u znanstvenoj periferiji kao što je Hrvatska i u koju se sad zahvaljujući tome mogu i trebaju vraćati hrvatski znanstvenici iz svijeta. I jedni i drugi trebaju pravu šansu.

Intervju je objavljen u *Vjesnikovoj Panorami subotom*, Zagreb, 3. siječnja 2004.

HRVATSKA UDRUGA DIPLOMIRANIH INŽENJERA GRAĐEVINSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU – AMCA FA ALMAE MATRIS CROATICAE ALUMNI FACULTATIS AEDIFICANDI

Hrvatska udruga diplomiranih inženjera Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu AMCA FA osnovana je zaslugom nekoliko entuzijasta 4. prosinca 1998. nakon višegodišnjih priprema. Time je udovoljeno mnogim članovima naše akademske zajednice koji su isticali potrebu osnivanja ovakve udruge, nalik na udruge *alumni* diljem svijeta. Danas, četiri godine kasnije, Udruga ima blizu 400 članova.

Od samih početaka rada Udruge osnovni zadatak bio je povezati naše akademičare međusobno kao i uspostaviti nerijetko neodržavane veze s Fakultetom i Sveučilištem. U tu su svrhu osmišljene i prve akcije te se organiziraju sureti jubilarnih generacija diplomiranih inženjera prigodom održavanja godišnjih skupština, što i danas nailazi na veliko zadovoljstvo postojećih članova kao i onih koji to postaju, najčešće upravo tom prigodom. Kao svojevrsan nastavak te inicijative, u tijeku je izrada adresara članova Udruge, što je vrlo zahtjevan i opsežan posao i potrajat će još neko vrijeme. Svrstavanjem svih članova abecednim redom, ali i grupiranjem po godini upisa na Fakultet, usmjerenju koje su završili, područjima kojima se bave, namještenju i slično, omogućit će se lakša i učinkovitija komunikacija među članstvom.

Svakim danom aktivnosti naše udruge se šire. Iako inicijative za njih kreću od članova Predsjedništva AMCA FA, sve naše aktivnosti našle su dobar prijam kod članova, a posebno veseli činjenica što se u posljednje vrijeme čuju sve češće prijedlozi i sugestije samih članova, što pokazuje

da Udruga živi. Također nastojimo privući u članstvo i aktivan rad mlađe članove, tek diplomirane inženjere, te smo upravo za njih pokrenuli akciju zapošljavanja. Na web stranicama udruge (www.grad.hr/amca) objavljuju se svi važniji podaci o mladim inženjerima i dostupni su svim potencijalnim poslodavcima. Na takav se način omogućuje našim članovima zapošljavanje onog mladog inženjera koji najbolje odgovara za budući posao, a mladim inženjerima da što prije i jednostavnije dobiju željeni posao.

Pomnim odabirom tema interesantnih za širi auditorij povremeno se organiziraju predavanja. To je prigoda za susret starih članova AMCA FA, ali i za uključivanje novih. Počelo je i izdavanje *Glasnika AMCA FA* u tiskanom obliku kao i na web stranicama, a ovih dana pokreće se osnivanje posebne grupe u kojoj će se plesati narodni plesovi iz cijelog svijeta i koja će na rekreacijsko druženje okupljati članove Udruge.

Šireći aktivnosti među svojim članstvom u domovini, kao i održavanjem veza s članovima koji žive u inozemstvu, Udruga će nastaviti svoje djelovanje na okupljanju svojih članova, intenziviranju njihove međusobne suradnje i jačanju svijesti o pripadnosti Fakultetu, a posebno Sveučilištu u Zagrebu na kojem su stekli diplome i akademske naslove diplomiranog inženjera građevinarstva odnosno magistra ili doktora građevinarstva.

Ivica Džeba, predsjednik AMCA FA

VIJEĆE ZA POTPORU REGIONALNOM RAZVOJU I LOKALNOJ ZAJEDNICI

Senat Sveučilišta u Zagrebu odobrio je osnivanje Vijeća za potporu regionalnom razvoju i lokalnoj zajednici na sjednici 24. lipnja 2003. Sveučilište drži da će mnogo djelotvornije ispuniti postavljene zadaće prema svom okruženju ako dosadašnji pojedinačni i fragmentirani naponi usmjereni prema lokalnim zajednicama i regijama postanu dio jednog cjelovitog interdisciplinarnog pristupa temeljenog na partnerskom odnosu s pojedinim partnerima u okruženju.

Vijeće je osnovano prema organizacijskom modelu Sveučilišta u Georgiji, Athens, SAD, koje je pokazalo kako sveučilište srodno našem u određenju svoje temeljne zadaće djelotvorno podupire neposrednu suradnju između akademske zajednice i različitih aktera u okruženju. Sveučilište u Zagrebu i Sveučilište u Georgiji surađuju u okviru projekta *A Partnership for Sustainable Rural Economic Revitalization in Croatia* u sklopu kojega je u rujnu u Malom Lošinj održan međunarodni znanstveni skup *Održivi razvoj ruralnih područja Hrvatske i uloga Sveučilišta*. Cilj skupa bio je aktivnije uključivanje visokoškolskih ustanova u potporu održivom razvitku hrvatskog ruralnog prostora.

U okviru Sveučilišta Vijeće ima ključnu ulogu u uspostavi suradnje sa svim čimbenicima uključenima u stvaranje strategije, programa održivog razvoja i njihovu implementaciju na području Hrvatske.

Područja djelovanja Vijeća jesu: 1. studijski programi, 2. sveučilišna infrastruktura, 3. razvojni projekti, 4. međunarodna suradnja, 5. kontinuirano usvršavanje, 6. lokalno umrežavanje i 7. informiranje.

Vijeće je osnovano 30. lipnja 2003., a čine ga: predsjednik dr. sc. Bojan Baletić s Arhitektonskoga fakulteta, i članovi: dr. sc. Dejan Artuković, dr. sc. Aleksandar Durman i prorektorica Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. Vlasta Vizek-Vidović s Filozofskoga fakulteta, dr. sc. Borna Furst Bjeliš i dr. sc. Božidar Štilinović s Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta, dr. sc. Želimir Borzan sa Šumarskoga fakulteta, dr. sc. Vladimir Čavrak s Ekonomskoga fakulteta, dr. sc. Darko Lukić s Akademije dramskih umjetnosti, dr. sc. Ivan Rogić s Arhitektonskoga fakulteta, dr. sc. Borka Teodorović s Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta i dr. sc. Đurđica Žutinić s Agronomskoga fakulteta.

Ana Ružička

AMAC/AMCA DOMUS – POPIS KOORDINATORA NA VISOKIM UČILIŠTIMA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Rbr.	VISOKO UČILIŠTE	ADRESA	KOORDINATORI	e-mail	telefon - primjedba
1.	AGRONOMSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Svetošimunska 25	prof. dr. Jasmina Havranek	jhavranek@agr.hr	01 239 37 77 ✓
2.	AKADEMIJA DRAMSKJE UMJET.	10000 Zagreb, Trg m. Tita 5			01 482 85 06 ○
3.	AKADEMIJA LIKOVNIH UMJ.	10000 Zagreb, Ilica 85	Višnja Borenić	vborenic@alu.hr	01 377 73 00 ⇨
4.	ARHITEKTONSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Kačićeva 26	prof. dr. Sonja Jurković	sonja.jurkovic@arhitekt.hr	01 463 92 22 ⇨
5.	EDUKACIJSKO-REHABILIT. F.	10000 Zagreb, Kušlanova 59-a	prof. dr. Antonija Žizak	antonia.zizak@zg.hinet.hr	01 233 80 22 ✓
6.	EKONOMSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Kennedyjev trg 6			01 238 33 33 ○
7.	F. ELEKTROTEHNIKE I RAČUN.	10000 Zagreb, Unska 3	prof. dr. Uroš Peruško	uros.perusko@fer.hr	01 612 99 99 ✓
8.	F. KEMIJSKOG INŽENJ. I TEHN.	10000 Zagreb, Marulićev trg 19	prof. dr. Štefica Cerjan-Stefanović	scerjan@fkit.hr	01 459 72 81 ✓
9.	F. ORGANIZACIJE I INFORM.	42000 Varaždin, Pavlinska 2	prof. dr. Željko Hutinski	zhutinsk@foi.hr	042 21 37 77 ✓
10.	F. POLITIČKIH ZNANOSTI	10000 Zagreb, Lepušićeva 6			01 465 52 94 ○
11.	F. PROMETNIH ZNANOSTI	10000 Zagreb, Vukelićeva 4	prof. dr. Stanislav Pavlin	stanislav.pavlin@fpz.hr	01 238 02 05 ✓
12.	F. STROJ. I BRODOGRADNJE	10000 Zagreb, Lučićeva 5	doc. dr. Ivan Juraga	ivan.juraga@fsb.hr	01 616 83 37 ○
13.	FARMACEUTSKO-BIOKEM. F.	10000 Zagreb, Ante Kovačića 1	doc. dr. Dubravka Pavišić-Strache	dpavicic@pharma.hr	01 481 82 88 ✓
14.	FILZOFSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Lučićeva 3	doc. dr. Jelka Vince-Pallua	jelka.vince-pallua@zg.tel.hr	01 231 97 05 ✓
15.	GEODETSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Kačićeva 26			01 463 92 22 ○
16.	GEOTEHNIČKI FAKULTET	42000 Varaždin, Hallerova aleja 7	prof. dr. Mladen Božičević	bozicev@gtfzv.hr	042 21 22 28 ⇨
17.	GRAĐEVINSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Kačićeva 26	prof. dr. Ivica Džeba	ivci@grad.hr	01 463 92 02 ✓
18.	GRAFIČKI FAKULTET	10000 Zagreb, Getaldićeva 2	doc. dr. Božidar Juri		01 237 10 80 ✓
19.	KATOLIČKI BOGOSLOVNI F.	10000 Zagreb, Vlaška 38		kbf@theo.kbf.hr	01 489 04 00 ⇨
20.	KINEZIOLOŠKI FAKULTET	10000 Zag., Horvačanski zavoj 15	doc. dr. Ksenija Bosnar	xenia@ffk.hr	01 365 87 36 ✓
21.	MEDICINSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Šalata 3-b	prof. dr. Željko Metelko	zeljko.metelko@idb.hr	01 235 38 00 ✓
22.	METALURŠKI FAKULTET	44000 Sisak, Aleja nar. heroja 3	prof. dr. Ante Markotić	dekanat@sisca.simet.hr	044 53 33 78 ⇨
23.	MUZIČKA AKADEMIJA	10000 Zagreb, Gundulićeva 6	Rosanda Zimmerman, prof.	rosanda.zimmermann@piano.muza.hr	01 481 02 00 ⇨
24.	PRAVNI FAKULTET	10000 Zagreb, Trg m. Tita 14	doc. dr. Aleksandra Korać	aleksandra.korac@pfzgb.tel.hr	01 480 24 34 ✓
25.	PREHRAMBENO-BIOTEHN. F.	10000 Zagreb, Pierottijeva 6	prof. dr. Duška Čurić	dcuric@pbf.hr	01 483 60 47 ✓
26.	PRIDODOSLOVNO-MAT. F.	10000 Zagreb, Zvonimirova 8	prof. dr. Ivana Weygand Đurašević	weygand@rudjer.irb.hr	01 456 11 97 ✓
27.	RUDARSKO-GEOL.-NAFTNI F.	10000 Zagreb, Pierottijeva 6	prof. dr. Boris Kavedžija	boriskav@vip.hr	01 460 54 69 ✓
28.	STOMATOLOŠKI FAKULTET	10000 Zagreb, Petrinjska 34	prof. dr. Hrvoje Brkić	brkic@sfzg.hr	01 480 21 45 ⇨
29.	SVEUČ. CENTAR – HRV. STUDIJI	10000 Zagreb, Grada Vukovara 68	Ivan Penava, dipl. politolog	ipenava@hotmail.com	01 611 79 62 ⇨
30.	ŠUMARSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Svetošimunska 25			01 235 25 55 ○
31.	TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI F.	10000 Zagreb, Pierottijeva 6	prof. dr. Ana-Marija Grancarić	amgranca@tff.hr	01 487 73 60 ⇨
32.	UČITELJSKA AKADEMIJA	10000 Zagreb, Savska 77		uciteljska-akademija@uazg.hr	01 617 73 67 ○
33.	VETERINARSKI FAKULTET	10000 Zagreb, Heinzelova 55		fakultet@vef.hr	01 239 01 11 ○
34.	REKTORAT SVEUČILIŠTA	10000 Zagreb, Trg m. Tita 14	Irena Stopfer, prof.	istopfer@unizg.hr	01 456 42 26 ✓

Legenda: ✓ = udruga postoji; ⇨ = udruga u osnivanju; ○ = udruga ne postoji niti je u osnivanju.

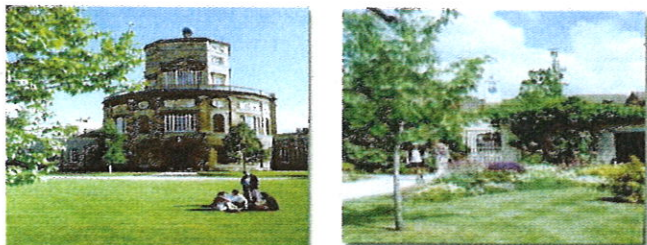
AMAC/AMCA MUNDUS – POPIS PREDSDJEDNIKA UDRUGA U INOZEMSTVU

DRŽAVA – NAZIV UDRUGE – ADRESA	IME i PREZIME	e-mail	Telefon
AUSTRALIJA – AUSTRALIA			
1. AMAC – Sydney; 7 Noonbinna Cr., Northbridge, NSW 2063	Nikola Korecki	korecki@optusnet.com.au amacsydney@hotmail.com	++61 2 9958 3838
ENGLJESKA – UNITED KINGDOM			
2. AMAC – UK; 30 Hayward Road, Oxford OX2 8LW, GB	Vesna Domany Hardy	vesnadomany@aol.com	
FRANCUSKA – FRANCE			
3. AMCA – Francuska; 8, rue Couche, 75014 Paris	Slavica Pućo	s.puco@wanadoo.fr	++33 1 43 21 60 37
KANADA – CANADA			
4. AMCA – Toronto; 162 Glencairn Av., Toronto, M4r 1M9	Dr. Nikola Demarin	ndemarin@pathcom.com	++1416 487 93 36
5. AMAC – Quebec, 5144, DUrocher-Montreal H2V 2x8-CANADA	Dr. Mate Poljićak	mpol@sympatico.ca mpol@lanzen.net	++1514 620 22 18 ++1514 343 61 11
6. AMAC – Ontario			
NJEMAČKA – DEUTSCHLAND			
7. AMAC – Deutschland, e.V.; Ernst Toepfer-Str. 4, D-65510 Idstein	Ing. Ivica Košak	ivokosak@t-online.de	++49 061 26 81 45
SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE – UNITED STATES OF AMERICA			
8. AMAC – California, Ch. 769; W. Remington Drive, Sunnyvale, CA 90487	Vicko Matulović	vickom@hotmail.com	++1 408 739 53 25
9. AMAC – Mid-Atlantic; Department of Chemistry, New York University; New York, NY 10003	Professor Zlatko Bačić	zlatko.bacic@nyu.edu	++1 212 998 8435 fax: +1 212 260 7905
10. AMAC – Mid-East Ch. Univ. of Pittsburgh; 1417 Cathedral of Learning, Pittsburgh, PA 15260			
11. AMAC – Mid-West Ch. 6580, Glendale Dr., Troy, MI 48090	Prof. Ivo Šoljan		
12. AMAC – South-West Ch.; 3921 Rice Blvd, Houston, TX 77005	Dr. Željko Jeričević		
13. AMAC – 250 Hempstead Street, New London, CT 06320 New England	Marijan Despalatović	mdes@conncoll.edu	860) 447-0679 (stan) faks: (860)439 5340
14. AMAC – Washington DC; privatno: 859 Golden Arrow St.-Great Falls Virginia, 22066 USA	Dr. Andrej Maček	amacek@erols.com	
ŠVEDSKA – SWEDEN			
15. AMAC – Sweden; POB 1570, 22101 Lund			
ŠVICARSKA – SWITZERLAND – SUISSE			
16. AMAC – CH; Postfach 1940, CH 5400 BADEN	Prof. dr. Juraj Turina	Juraj.Turina@dim.usz.ch	

NAPOMENA: Molimo vas da provjerite točnost podataka, popunite praznine i pošaljete nam eventualne korekcije. Unaprijed zahvaljujemo na pomoći.

AMAC UK – DESET GODINA OKUPLJANJA U OXFORDU

AMAC UK ove je godine proslavio desetgodišnjicu svojega postojanja. Osnovan 1993. kao dobrovoljna apolitična udruga, AMAC UK okuplja šezdesetak stalnih članova alumnija hrvatskih sveučilišta uz neke prijatelje hrvatskih akademskih institucija koji žive i rade u Velikoj Britaniji. Članovi Udruge zaposleni su na raznim sveučilištima u Velikoj Britaniji: Oxfordu, Liverpoolu, Edinbourghu, Glasgowu, Londonu i u raznim drugim profesijama. U posljednje se vrijeme povećava broj aktivnih umirovljenika.

Svi članovi plaćaju godišnju članarinu, koja u cjelokupnom iznosu čini osnovu fonda za dodjeljivanje dvije do tri jednokratne stipendije studentima hrvatskih sveučilišta i nagrada mlađim znanstvenicima.

Uvjet za dodjelu, sada već prestižne, stipendije jest visoki prosjek ocjena na studiju povezan s teškim materijalnim stanjem podnositelja molbe te redoviti studij kandidata na jednom od hrvatskih sveučilišta. Osim stipendije, AMAC UK dodjeljuje svake godine znanstvenicima mlađim od 40 godina nagradu za znanstveni rad napravljen u Hrvatskoj, pod uvjetom da je taj rad objavljen u stručnom časopisu s međunarodnom recenzijom. Natjecatelji za te nagrade najčešće su mladi biokemičari i medicinari, što pokazuju dosad dodijeljene nagrade. (Tablica dosadašnjih dobitnika stipendija i nagrada nalazi se u prilogu ovoga članka).

AMAC UK od godine 1997. registriran je kao neprofitna dobrotvorna udruga, tj. *Charity*, jer su prema britanskim zakonima prihodi i potencijalne darovnice takvih udruga oslobođeni poreza. Za dodjelu stipendija i nagrada postoji vijeće u kojem se članovi rotiraju, a prvenstvena im je obveza procjena molba natjecatelja. Članove vijeća bira, ili potvrđuje godišnja Skupština na koju dolaze svi članovi AMAC UK, koja se redovito održava druge svibanjske nedjelje u Green College-u u Oxfordu. Na Skupštini se, poslije izvještaja predsjednika, blagajnika i izbora novog vijeća, održava predavanje s temom o kulturnim vezama između Britanije i Hrvatske. Predavanja su do sada održana iz različitih područja kao npr. povijesti glazbe, znanstvenih disciplina, arhitekture, likovnih umjetnosti, povijesti, književnosti itd. Predavali su ponekad članovi Udruge, a ponekad pozvani gosti. Poslije predavanja odlazi se na već tradicijski zajednički objed. Na godišnju Skupštinu dolazi većina članova s obiteljima, jer je simpatično provesti proljetnu nedjelju u Oxfordu. Predavanja su redovito vrlo kvalitetna i zanimljiva, a osim toga tu se nalaze stari znanci i prijatelji koji pristižu iz raznih gradova. Ponekad svraćaju i oni koji su radi posla morali preseliti u druge europske zemlje. Općenito se može reći da su susreti članova AMAC UK lijepo i prisno druženje s humanitarnom crtom u zaleđu. Na godišnju Skupštinu ponekad se odaziva i hrvatski veleposlanik, tako nam se prošle godine pridružio veleposlanik Joško Paro i obećao pružiti podršku veleposlanstva u dobrotvornim akcijama.

U prvim godinama nakon osnutka Udruge, neposredno poslije Domovinskog rata, općenito teško ekonomsko stanje, a posebno studenata u Hrvatskoj, odražavalo se u svim molbama koje su tada pristizale. Znalo se dogoditi da pristigne čak i šezdesetak ili više molba koje su većinom pokazivale očajno materijalno stanje podnositelja i njihovih obitelji. Često se radilo o prognanicima čiji su roditelji stradali u ratu, a neki su tada bili beskućnici. U to vrijeme nagrada AMAC UK imala je mnogo veće materijalno značenje nego danas, kad nam pristigne najviše desetak molba i kad se životni standard ipak za većinu popravio.

Na žalost mlađe je kadrove dosta teško privući u članstvo pa sve viša prosječna dob članova prijeli da se udruga s vremenom ugasi. Rijetko se netko nov i pridruži, jer mlađi znanstvenici obično ostaju samo nekoliko semestara, zbog čega se članstvo također osipa. Naravno da je sve podložno diktatu tržišta rada koji nalaze globalnu mobilnost. Smanjivanje članstva znači i manje prihoda, jer su donacije sponzora sve rjeđe i više su iznimka nego pravilo.

Vesna Domany Hardy, predsjednica AMAC UK

STUDENTI HRVATSKIH SVEUČILIŠTA KOJIMA JE AMAC UK DODIJELIO STIPENDIJU

Br.	God.	Ime	PREZIME	SVEUČILIŠTE – Fakultet
1.	1993.	Marija	PALČIĆ	ZG – Veterinarski
2.	1994.	Silvija	JUZBAŠIĆ	ZG – Medicinski f.
3.	1994.	Larisa	OROS	ZG – Farm.–biokemijski f.
4.	1995.	Violeta	BLAŽ	RI – Medicinski f.
5.	1995.	Tomislav	MATOVIĆ	OS – Poljoprivredni f.
6.	1995.	Ante	MJIĆ	OS – Poljoprivredni f.
7.	1997.	Mato	BRAŠNIĆ	ZG – Ekonomski f.
8.	1997.	Isidora	JURIŠA	RI – Medicinski f.
9.	1997.	Anamarija	KRULJAC	ZG – Farm.–biokemijski f.
10.	1997.	Bojan	MARKOVIĆ	OS – Poljoprivredni f.
11.	1997.	Emanuel Karlo	NYARKO	OS – Elektrotehnički f.
12.	1997.	Marijana	PAVIĆ	ZG – Ekonomski f.
13.	1998.	Sandra	BENIĆ	ZG – Ekonomski f.
14.	1998.	Mario	KARACON	ZG – Ekonomski f.
15.	1998.	Tomislava	MUSTAPIĆ	ZG – Ekonomski f.
16.	1998.	Josipa	SVIBEN	ZG – Farm.–biokemijski f.
17.	1999.	Ivana	BAJER	ZG – Ekonomski f.
18.	1999.	Maja	BARAC	ZG – Farm.–biokemijski f.
19.	1999.	Marijana	ŠIMIĆ	ZG – Farm.–biokemijski f.
20.	2000.	Ivana	BOGIĆ	ST – Prirodoslovno–mat. f.
21.	2000.	Mirjana	JURIČIĆ	ZG – Farm.–biokemijski f.
22.	2001.	Marijana	BEBEK	ZG – Farm.–biokemijski f.
23.	2001.	Valentin	LAUTAR	ZG – Farm.–biokemijski f.
24.	2001.	Vanja	MANDRIĆ	OS – Elektrotehnički f.
25.	2002.	Ivona	DURKIN	OS – Poljoprivredni f.
26.	2002.	Katarina	KASA	ZG – Farm.–biokemijski f.
27.	2002.	Ana	PILIPAC	ZG – Farm.–biokemijski f.
28.	2002.	Sagita Mirjam	SUNARA	ST – Umjetnička akademija
29.	2003.	Marijana	BEBEK	ZG – Farm.–biokemijski f.
30.	2003.	Borko	LOVRIĆ	OS – Elektrotehnički f.
31.	2003.	Dražen	PREMUŠ	ZG – Ekonomski f.

DOBITNICI ZNANSTVENIH NAGRADA AMAC UK

Br.	God.	Ime	PREZIME	Znan. područje
1.	1995.	dr. Aleksandra	FUČIĆ	biomedicinsko
2.	1997.	dr. Gordana	LIPOVAC VRKLJAN	društveno
3.	2000.	dr. Janoš	TERZIĆ	biomedicinsko
4.	2003.	dr. Zora	ŽAKANJ	biomedicinsko

MEĐUNARODNA ŠKOLA BIOFIZIKE

Institut »Ruđer Bošković« i Hrvatsko biofizičko društvo potpomognuti s IUPAB (International Union for Pure and Applied Biophysics) UNESCO-om i Ministarstvom znanosti i tehnologije Republike Hrvatske organiziraju svake treće godine, još od 1981., dvotjednu Međunarodnu ljetnu školu biofizike *Supramolekulske strukture i funkcije*. Tako je u rujnu 2003. održana 8. biofizička škola u Rovinju koju su pohađali sudionici iz cijelog svijeta (110) uz 30 najprominentnijih predavača iz biofizike, molekularne biologije i biologije, a među njima bilo je i nekoliko nobelovaca. Škola je stekla veliki međunarodni ugled i predikat »Master Classes of UNESCO«. Za vrijeme održavanja škole organizirana je i *brain-storming* diskusija o postdiplomskom doktorskom studiju iz biofizike u Europi u kojoj su sudjelovala zainteresirana domaća i inozemna sveučilišta (petnaestak predstavnika) kao i direktor UNESCO-a, direktor Instituta »Ruđer Bošković«, bivši direktor za znanstvena istraživanja Austrijskog ministarstva znanosti i drugi radi boljeg i učinkovitijeg umreženja europskih studija biofizike.

Greta Pifat-Mrzljak

STUDIJ MEDICINE NA ENGLISKOM JEZIKU

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu krenuo je 29. rujna 2003. s prvom generacijom polaznika studija medicine na engleskom jeziku, *Medical Studies in English*. Nastavu pohađaju 22 studenta iz Kanade, Velike Britanije, SAD-a, Italije, Švedske, Norveške i Hrvatske. Većina studenata dolazi iz hrvatske dijaspor, no neki su od njih, čija je želja bila studirati medicinu na engleskom jeziku, iz Hrvatske. Voditelj studija je dr. sc. Davor Ježek, docent u Zavodu za histologiju i embriologiju. Sva su predavanja na engleskom jeziku, osim onih iz hrvatskog medicinskog nazivlja. U sklopu programa uvedeni su i neki novi kolegiji koje Medicinski fakultet do sada nije imao, a to su management u zdravstvu i nekoliko kolegija o problemima ovisnosti. Predavači su domaći i strani profesori s međunarodnim ugledom. Predviđeno trajanje studija je 12 semestara (6 godina) prema modificiranom programu prilagođenom američkim i europskim standardima te međunarodnim nostrifikacijskim ispitima. Cijena studija po akademskoj godini iznosi 7.000 eura. Osnovni motiv pokretanja studija medicine na engleskom jeziku jest afirmacija zagrebačkog Medicinskog fakulteta, stvaranje novog imidža te promocija čitavog Sveučilišta u Zagrebu. Dodatne informacije o studiju mogu se naći na web adresi: www.mef.hr/mse/

WELCOME TO
MEDICAL STUDIES
IN ENGLISH

Martina Štuka

POSLIJEDIPLOMSKI STRUČNI EUROPSKI STUDIJI NA HRVATSKOM I FRANCUSKOM JEZIKU

U veljači 1999. potpisan je između Université Panthéon Assas (Paris 2) i Sveučilišta u Zagrebu sporazum o osnivanju dvosemestralnog poslijediplomskog stručnog studija pod nazivom *Europski studiji* koji je ove akademske godine upisala četvrta generacija studenata. Studij se održava na Zagrebačkom

sveučilištu, interdisciplinarnan je i obuhvaća predmete iz prava, ekonomije, politologije i društvenih znanosti, posebice povijesti. U prvom semestru (60 sati) predavanja se održavaju na hrvatskom, a u drugom (120 sati) na francuskom jeziku.

Ispiti na hrvatskom polažu se usmeno, prema dogovoru s profesorima. Na francuskom se jeziku polažu dva pismena ispita u dva roka – ljetnom i jesenskom. Prvi takav ispit traje pet sati i obuhvaća predmete iz prava, politologije i povijesti, a drugi traje tri sata i obuhvaća predmete iz ekonomije. Studenti koji polože propisane ispite stječu akademski naslov *magistar Europskih studija*. Diplome im se uručuju na svečanosti na kojoj su, uz ostale uzvanike, prisutni rektori Zagrebačkog i Pariškog sveučilišta.

Iako je u početku bilo predviđeno da se studij organizira samo za tri generacije studenata, zahvaljujući velikom zanimanju za studij, Francuska ambasada u Zagrebu osigurala je dio sredstava i za četvrtu generaciju. Dio troškova koji se odnosi na boravak francuskih profesora podmiruje se iz školarine. U tijeku su rasprave o mogućnosti organizacije sveučilišnih diplomskih i poslijediplomskih studija *europistike* i *javne uprave* na sličnoj osnovi.

Voditelji studija jesu profesor Marc Gjidara s Université Panthéon-Assas (Paris 2) i docent Mario Jelušić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Cilj ovog prvog poslijediplomskog stručnog studija na francuskom jeziku u Hrvatskoj jest da hrvatski stručnjaci ovladaju europskim pravnim i drugim mehanizmima i sudjeluju u rješavanju problema Europske unije. Područja njihova djelovanja jesu europske integracije, usklađivanje pravila i prakse (državne i lokalne administracije, diplomacije, pravosuđa, informacija, kulture, turizma itd.).

Pravo upisa na Studij imaju osobe koje su stekle sveučilišnu diplomu nakon četverogodišnjeg studija, a zainteresirani mogu biti mlađi nastavnici, magistrandi i doktorandi, stručnjaci koji rade u javnim i privatnim ustanovama i/ili su angažirani u europskim integracijama.

Kandidati se moraju dobro služiti francuskim jezikom, posebice u pisanom izražavanju, pa Francuska ambasada u Zagrebu daje nekoliko jednomjesečnih stipendija za učenje francuskog jezika. Uz to, za vrijeme studija francuski lektor održava vježbe kojima je cilj pomoći studentima u pripremanju završnih ispita. Predavanja za četvrtu generaciju studenata počela su u studenom 2003.

Nakon završetka studija najbolji se kandidati nagrađuju trodnevni boravkom na jednom od seminara u Francuskoj koji sami izaberu.

Irena Stopfer

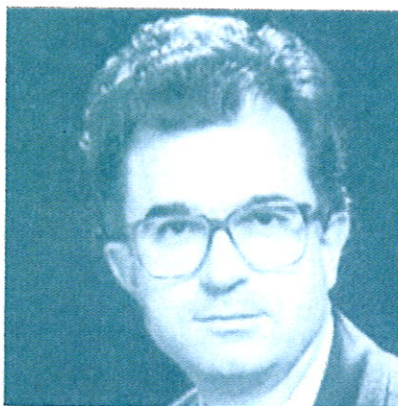
MIROSLAV RADMAN I EMILIO MARIN PRVI HRVATI – REDOVITI ČLANOVI FRANCUSKIH AKADEMIJA

Akademik **Miroslav Radman** zacijelo je najpoznatiji hrvatski znanstvenik u svijetu. Rođen je 1944. u Splitu, a diplomirao je biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Iz domovine se, poput znanstvenog nomada, vinuo u svijet. Godine 1969. doktorirao je na Sveučilištu u Bruxellesu, a zatim se godinu dana usavršavao u Francuskoj, a boravio je i tri godine na Harvardskom sveučilištu. Nakon povratka na Bruxellesko sveučilište (1973.) deset je godina predavao molekularnu biologiju. Osamdesetih godina preselio se s obitelji u Pariz gdje je petnaestak godina vodio Laboratorij za mutagenezu Instituta Jacques Monod. Od godine 1998. predaje medicinu na Medicinskom fakultetu Necker i vodi Laboratorij za evolucijsku i medicinsku molekularnu genetiku.

Do prvog velikog otkrića tzv. SOS hipoteze, koncepta koji pokazuje kako mutacije nisu slučajne pojave, nego rezultat staničnog programa, došao je kao 26-godišnjak. Svjetsku je slavu stekao godine 1989. kada je srušio genetski zid. Križajući dvije vrste bakterija, koje se genetski nisu miješale punih 150 milijuna godina, otkrio je molekularni model nastanka novih vrsta. Miroslav Radman dobitnik je niza nagrada: *Antoine Lassagne*; *Francuske lige za borbu protiv raka* (1979.), *Charles Leopold Mayer*; *Francuske akademije znanosti* (1992.), *Leopold Griffuel*; koju dodjeljuje A.R.C, najveća privatna francuska zaklada za istraživanje raka (1998.), *Richard Lounsebery*; koju zajednički dodjeljuju francuska i američka Akademija znanosti (2000.) te *Grand Prix Inserm* Francuskog nacionalnog instituta za zdravlje i medicinska istraživanja (2003). 15. listopada 2002., kao prvi Hrvat u povijesti, izabran je redovitim članom francuske Akademije znanosti u Parizu (*Académie des sciences*). U studenom 2003. utemeljio je, zajedno s prof. Marijom Alačević, Mediteranski institut za istraživanje života (MeDILS) u Splitu. Institut bi trebao početi s radom godine 2005. Akademik Radman odnedavno je savjetnik za znanost hrvatskog premijera Ive Sanadera i tu dužnost obavlja volonterski.

Tanja Rudeš

Akademik **Emilio Marin**, rođen 6. veljače 1951. u Splitu, ravnatelj je od 1988. Arheološkog muzeja u Splitu, najstarije muzejske ustanove u Hrvatskoj, koju vodi uzorno, a u tradiciji svojih velikih predšasnika, svjetski poznatih arheologa don Frane Bulića, Mihovila Abramića, Duje Rendić-Miočevića i Nenada Cambija. Kolegu Marina dobro poznam još od njegovih ranih studentskih dana, kad smo zajedno sudjelovali pri iskopavanju Dioklecijanove palače potkraj šezdesetih godina. Od tada se E. Marin svojim upornim radom i trudom uzdigao u redove najvršnjih europskih učenjaka-arheologa, poznatih ne samo u domovini nego i diljem svijeta. On je već predavao na sveučilištima u Njemačkoj, Austriji, Velikoj Britaniji, Španjolskoj, Italiji i Francuskoj, a član je nekih od najeminentnijih humanističkih akademija Europe: dopisni je član *Pontificia Accademia Romana di Archeologia* u Rimu, *Real Academia de Buenas Letras* u Barceloni te dopisni, a od 7. ožujka 2003. i redoviti član *Académie des Inscriptions et Belles Lettres* u Parizu, što je osobita čast i rijetko priznanje za jednog hrvatskog znanstvenika.

Takva priznanja uopće ne začuđuju, jer riječ je o znanstveniku iza kojega stoji golemi rad na polju arheologije i muzejske struke, na polju nastave i izdavačke djelatnosti. Nikako ne smijemo zaboraviti na jednu od najvećih zasluga E. Marina, a to je organizacija i održavanje – i to usprkos nebrojenim raznovrsnim preprekama – 14. međunarodnog kongresa za starokršćansku arheologiju u Solinu, Splitu i Poreču godine 1994., točno stotinu godina nakon održavanja prvog takvog kongresa u Solinu! Među brojnim arheološkim iskopavanjima Emilija Marina ističe se senzacionalno otkriće rimskog foruma antičke Narone, prepunog monumentalnih mramornih kipova iz vremena ranog carstva. Sva svoja istraživanja E. Marin redovito predstavlja na znanstvenim skupovima i kongresima u zemlji i inozemstvu, a objelodanio je jedanaest knjiga i 64 izvorna znanstvena rada, 130 stručnih radova, 19 prikaza te stotinjak novinskih napisa, dok je bio urednikom mnogih monografija, a glavni je urednik eminentnog časopisa *Vjesnik za arheologiju i historiju*

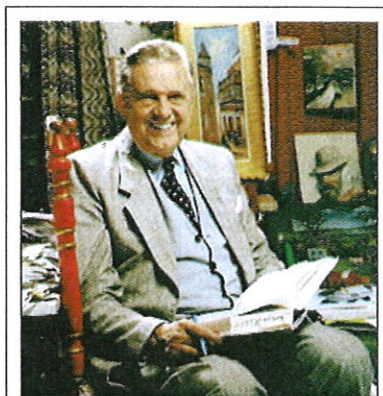
dalmatinsku. Moramo spomenuti i osobito pohvaliti unutarnju muzejsku politiku koju E. Marin odlično vodi zapošljavanjem izvrsnih mladih, sposobnih i marljivih stručnjaka. Pod upravom E. Marina nalaze se i ostaci antičke Salone, koja je u posljednjih petnaestak godina sve bolje predstavljena posjetiteljima.

Svečanost u povodu izbora Emilija Marina u Razred za humanističke znanosti Akademije znanosti i umjetnosti u Parizu te primanja tradicionalnog mača (djelo akademskog kipara Kažimira Hraste) održana je 8. prosinca 2003. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu. Svečanost je započela u 18 sati. Prvo je André Laronde, član iste Akademije i profesor na Sorbonne-i, pročitao govor Jeana Leclanta, stalnog tajnika te Akademije. Zatim je gospodjica Linda Moro iz splitskog Francuskog instituta pročitala pozdravne riječi prvog francuskog veleposlanika u Hrvatskoj Georges-Marie Chenua kao i govor prof. Marcosa Mayera iz Barcelone te više čestitaka i brzojava. Zatim se s balkona foyera svojom flautom oglasila Ana Domančić (*Syrinx* Claude Debussyja), nakon čega je prof. Ivo Babić pročitao svoj govor, a prof. Jean Marcadé, također član spomenute Akademije, svoj. Nakon glazbenog umetka André Laronde održao je još jedan govor te Emiliju Marinu svečano predao mač. Uslijedile su riječi zahvale, veliki pljesak i na kraju cocktail uz nastup »Vokalista Salone«. Uz brojne viđene ličnosti iz Hrvatske i inozemstva bili su nazočni nadvojvoda Oton Habsburški, koji je također član Akademije, barun Janko Vranyczany-Dobrinović te Robert Etienne iz Francuskog instituta. Manji broj uzvanika završio je svečanost večernjim obilaskom splitskog Arheološkog muzeja.

Maja Bonačić-Mandinić i Ivan Mirnik

In memoriam

Prof. dr. ŽARKO DOLINAR
(3. srpnja 1920. – 9. ožujka 2003.)

U Baselu je 9. ožujka 2003., u 83. godini života, umro prof. dr. Žarko Dolinar, znanstvenik svjetskog glasa i vrhunski športaš, naš istaknuti član, jedan od inicijatora za osnivanje Društva bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu (AMAC), jedan od dopredsjednika AMAC-a, utemeljitelj švicarskog ogranka, dugogodišnji aktivni član i zagovornik naše udruge, koji je predložio organizacijsku podjelu na *domaću* (DOMUS) i *svjetsku* (MUNDUS) *Almae matris alumni*.

Imao je dug, bogat, uspješan i plodonosan život znanstvenika, športaša i građanina svijeta. Rođen u Koprivnici (1920.), odrastao u Zagrebu u obitelji pravnika i športaša. Klasičnu je gimnaziju pohađao u Novom Sadu, Ljubljani i Zagrebu, diplomirao je 1949. i doktorirao 1959. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Prognan je 1962. iz Zagreba kao i toliki drugi. U Baselu habilitira na Medicinskom fakultetu 1969. radeći kao znanstvenik i profesor, a djeluje i kao zamjenik direktora Anatomske instituta. Bavio se anatomijom, patologijom, genetikom i drugim znanstvenim granama o čovjeku i živim bićima. Za sebe je govorio da su ga cijelog života vodila tri načela: uslužnost, tolerancija i humanizam. Za njega su najveći jadi čovječanstva robovanje i siromaštvo. Uzori su mu u znanosti bili naši nobelovci L. Ružička i V. Prelog od kojih je učio i s kojima se družio. Zazirao je od politike, ali nije krio simpatije za HSS (u svojim kolekcijama čuvao je, između ostalog, naočale Vlatka Mačeka).

Bio je osobenjak. Velika mu je strast bila prikupljati stvari – od slika i knjiga do potpisa i lubanja. Kao kolekcionar skupio je više od petsto slika, na tisuće knjiga, četrdesetak enciklopedija, više od četrdeset tisuća filatelističkih maraka, oko pet tisuća pokala i medalja, herbarij s tristo cvjetova s grobova od

Isusova do Marxova (!). Možda treba istaknuti zbirku od sedamdesetpet tisuća autograma i potpisa, živih i mrtvih osoba – od Voltaira i Mozarta, Hitlera i Staljina, do Pavelića i Tita.

Svoj humanizam pokazao je za Drugog svjetskog rata kada je krivotvorenjem isprava pomagao Židovima da izbjegnu u sigurnije krajeve. Država Izrael odala mu je zahvalnost dodjelom naslova *Pravednik među narodima*, najvišeg priznanja koje Izrael daje onima koji su pomogli Židovima i pritom riskirali vlastiti život.

Slavu je stekao kao jedan od najboljih stolnotenisača sredine 20. stoljeća. U vremenu od 1936. do 1955. osvojio je 25 međunarodnih turnira i osam medalja na svjetskim prvenstvima, a igrajući u paru s Vilimom Harangozom 1954. u Londonu je osvojio naslov svjetskog prvaka i postao prvi Hrvat koji je osvojio svjetski naslov. Njegove su riječi: »Športska je slava kratka, budućnost je u znanju i zvanju... Tko želi postati majstor, mora uvijek ostati učenik.«

Ljubio je život, bio je veseljak, kozer, rado viđen u svakom društvu. Volio je znanost i sveučilište. Povezivao je bivše studente *alumnije* širom svijeta. Prepoznao je bolju hrvatskoga naroda pa je s razlogom prije svoje smrti poručio: »Svome narodu želim samo jedan bijeli grb i zastavu: *Viribus unitis – jači smo kad smo zajedno!*«

Zvonimir Šeparović

U Oxfordu je 21. kolovoza 2003., u 58. godini života, umrla dr. Kathleen Vaughan Wilkes, filozofkinja, sveučilišna profesorica u Oxfordu, dugogodišnja voditeljica filozofskog tečaja *Philosophy and Science* na međunarodnom poslijediplomskom studiju u Dubrovniku i doktorica *honoris causa* Sveučilišta u Zagrebu, čiji je pepeo, prema njezinoj posljednjoj želji, 1. listopada 2003. razasut u more podno dubrovačkih zidina. U auli Sveučilišta u Zagrebu održana je 30. listopada 2003. komemoracija na kojoj su o životu i radu prerano preminule K. V. Wilkes govorili Z. Šikić, N. Čačinović i N. Kovač uz glazbu J. S. Bacha i J. Masseneta u izvođenju violončeliste L. Beraković i gitarista K. Bedeka.

Kathleen Vaughan Wilkes rodila se u Radleyu blizu Oxforda u Velikoj Britaniji. Diplomirala je i magistrirala *Literae Humaniores* na Oxfordskom sveučilištu, a godine 1973. doktorirala je filozofiju na Princetonskom sveučilištu posvetivši se posebice istraživanjima antičke filozofije te filozofije duha, znanosti, religije i političke filozofije. Zagovarajući suočavanje filozofije sa znanstvenim i stvarnim iskustvenim činjenicama o ljudima i svijetu oko nas te nastojeći da se tim činjenicama ovlada razumnim konceptualizacijom oslobođenom od svakog filozofskog dogmatizma, često je pozivana na poznata svjetska sveučilišta od Sjeverne Amerike, preko Europe do Azije. Godine 1978. dolazi u Međunarodni interuniverzitetski centar u Dubrovnik, gdje vodi poslijediplomski filozofski tečaj, koji pod njezinim vodstvom dostiže vrhunac. Od 1986. do 1993., uz vođenje tečajeva, predsjednica je Izvršnog odbora Centra. Napisala je nekoliko vrijednih znanstvenih knjiga (*Physicalism, Philosophical Problems in Artificial Intelligence, Real People, Autonomy of Psychology*) i šezdesetak znanstvenih i stručnih članaka. Uz to je uređivala više znanstvenih časopisa i zbornika te organizirala brojne simpozije i tečajeve održavajući predavanja diljem svijeta. Za svoj akademski rad primila je više nagrada i priznanja, a vrijedno je istaknuti odlikovanja Češke akademije znanosti i Poljskog ministarstva znanosti.

Za vrijeme opsade Dubrovnika 1991./1992. odbila je napustiti Grad. Nbrojenim pismima svjetskim dužnosnicima, uglednicima i organizacijama te posebice telefonskom suradnjom s *BBC World Serviceom* nastojala je tada upoznati svijet s barbarskim napadima srpske i crnogorske vojske na Dubrovnik. Za vrijeme rata u Hrvatskoj slala je ratna izvješća poznatim novinama poput *New Statesmana*, *Timesa*, *The Guardian*, *Observera* i sl. i brojnim izvještajnim agencijama otkrivajući istinu o hrvatskoj borbi za neovisnost i moleći pomoć za ratom uništenu Hrvatsku. Godine 1992. *Oxford Magazine* objavio je njezine zapise pod naslovom *Dubrovnik: Lead upon Gold (olovom po zlatu)*.

K. V. Wilkes jedna je od osnivačica, a od 1995. i predsjednica British-Croatian Society. Godine 1993. proglašena je počasnom građankom grada Dubrovnika; 1997. odlikovana je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića, a 2001. Sveučilište u Zagrebu jednoglasnom joj je odlukom Senata dodijelilo doktorat *honoris causa* »za izniman znanstveni opus i nesebičnu podršku Hrvatskoj u ostvarivanju nezavisnosti i obrani od agresije ...«. Promovirana je kao 88. počasni doktor Sveučilišta u Zagrebu.

Preranom smrću dr. Kathleen Vaughan Wilkes filozofska je znanost ostala bez požrtvovnog istraživača istine i izvrsnog organizatora, a Hrvatska bez jednog od svojih najiskrenijih prijatelja. Njezino će ime trajno ostati upisano u povijesti Sveučilišta u Zagrebu i u sjećanjima hrvatskih sveučilištaraca, posebice zagrebačkih i dubrovačkih.

Josip Milić

Prof. dr. KATHLEEN VAUGHAN WILKES
(23. lipnja 1946. – 21. kolovoza 2003.)

Otkrivene spomen-ploče Sveučilišta u Zagrebu FRANU BOŠNJAKOVIĆU NA OBITELJSKOJ KUĆI U JURJEVSKOJ 12 U ZAGREBU ...

Na pročelju obiteljske kuće u Jurjevskoj 12 u Zagrebu otkrivena je 11. studenoga 2003. spomen-ploča koja će – kako je istaknuo u svojem govoru prof. dr. Vjekoslav Jerolimov – *svakog prolaznika upozoravati da prolazi uz kuću u kojoj je niz godina obitavao i stvarao hrvatski velikan i svjetski poznati znanstvenik – termodinamičar, profesor i rektor Sveučilišta u Zagrebu, višestruki akademik i doktor honoris causa Fran Bošnjaković (Zagreb, 12.1.1902. – Stuttgart, 1.10.1993.), koji je svojim znanstvenim djelovanjem proslavio i svoj rodni grad Zagreb i posebice Sveučilište u Zagrebu.* Spomen-ploču, kojom je Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu obilježio stogodišnjicu rođenja i desetgodišnjicu smrti F. Bošnjakovića, otkrio je jedan od njegovih najstarijih studenata i suradnika, neumorni pokretač gotovo svih akcija posvećenih F. Bošnjakoviću, prof. dr. Vladimir Feuerbach. Na svečanosti otkrivanja govorili su: prof. dr. Jure Radić, predsjednik Hrvatskog inženjerskog saveza; prof. dr. Tonko Čurko, dekan Fakulteta strojarstva i brodogradnje; akademik Dragutin Fleš, redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, te prof. dr. Vjekoslav Jerolimov, prorektor za nastavu i studente Sveučilišta u Zagrebu. Svečanost otkrivanja spomen-ploče, rad akademskog kipara Mladena Mikulina, osmislio je i vodio prof. dr. Mladen Andrassy, a mnogobrojnim nazočnim štovateljima Frana Bošnjakovića riječima zahvalnosti obratili su se njegovi sinovi Branko i Srećko, koji su za tu prigodu stigli iz inozemstva.

... HRVATSKIM STUDENTIMA I PROFESORIMA U SLOVAČKOJ TRNAVI

U drevnoj slovačkoj Trnavi, na pročelju zgrade negdanjeg Trnavskog sveučilišta, postavljena je 6. prosinca 2003. spomen-ploča Sveučilišta u Zagrebu koju su, uz izvođenje slovačke, hrvatske i sveučilišne himne, održavši prigodne govore, zajednički otkrili ing. Štefan Bošnjak, gradonačelnik Trnave, prof. dr. Peter Blaho, rektor Trnavskoga sveučilišta, i prof. dr. Helena Jasna Mencer, rektorica Zagrebačkog sveučilišta. Mnogobrojni predstavnici hrvatskih i slovačkih sveučilišta, prijateljskih gradova (Trnava je prijateljski povezana s Varaždinom), Hrvata u Slovačkoj i ostali nazočni bili su iznenađeni činjenicama koje su govornici iznijeli o uskoj višestoljetnoj povezanosti hrvatskih i slovačkih sveučilištaraca – studenata i profesora, dekana i rektora, koji su, smjenjujući se na Zagrebačkom i Trnavskom sveučilištu, djelovali i kao promicatelji srednjoeuropske znanosti, umjetnosti, književnosti, kulture, graditeljstva, duhovnosti ... Napomenuto je da je prvi rektor Trnavskoga sveučilišta bio Hrvat Juraj Dobronoki, koji je posebno zaslužan i za gradnju današnje konkatedrale, a negdanje akademske crkve sv. Ivana Krstitelja u Trnavi, te da je prvi rektor Zagrebačkog isusovačkog kolegija, iz kojega

se razvila Zagrebačka akademija, odnosno današnje Sveučilište u Zagrebu, bio Slovak Aleksandar Dobokai, što je potvrdilo usku povezanost Hrvata i Slovaka. **Spomen-ploča je posvećena svim Hrvatima koji su u Trnavi studirali, magistrirali ili doktorirali, kao i onima koji su svoje znanje prenosili na mlade.**

Odluku o postavljanju spomen-ploče donio je g. 2001. Senat Sveučilišta u Zagrebu na prijedlog bivšeg hrvatskog veleposlanika u Slovačkoj prof. dr. Gjura Deželića. U ostvarenju projekta uz njega su posebice sudjelovali mr. Andrea Gustović-Ercegovac, sadašnja veleposlanica u Slovačkoj, koja je uspjela pribaviti sva dopuštenja sudjelujući zdušno u projektu do samog otkrivanja, i Josip Milić, koji je kao koordinator projekta izradio nacrt ploče, predložio oblik, veličinu i raspored teksta te osmislio svečanost otkrivanja. Ploču je izradio i na povijesnu zgradu Trnavskoga sveučilišta postavio akademski kipar Mladen Mikulin, autor i dviju spomen-ploča posvećenih rektorima Zagrebačkog sveučilišta Vjekoslavu Klaiću i Franu Bošnjakoviću. Svečanosti otkrivanja spomen-ploče bili su, uz građane Trnave, nazočni predstavnici Hrvata koji žive u Slovačkoj, Društva hrvatsko-slovačkog prijateljstva, Matice slovačke, Matice hrvatske, Družbe sv. Vojtecha, Društva sv. Jeronima, Hrvatske i Slovačke paneuropske unije, Grada Varaždina i Univerziteta Komenskoga u Bratislavi, s kojim je dan prije Sveučilište u Zagrebu sklopilo Ugovor o znanstveno-nastavnoj suradnji.

Josip Milić

V TÝCHTO HISTORICKÝCH BUDOVAČ
TRNAVSKEJ UNIVERZITY
A JEJ CHORVÁTSKOM KRÍDLE
ŠTUĐOVALO A VYUČOVALO
V ROKOCH 1635 – 1777
MNOHO CHORVÁTSKYCH ŠTUDENTOV
A PROFESOROV

NA ICH POČEŠŤ VENUJE

**UNIVERZITA
V ZÁHREBE**

V 335. AKADEMICKOM ROKU

U OVIM POVIJESNIM ZGRADAMA
TRNAVSKOGA SVEUČILIŠTA
I NJIHUVU HRVATSKOM KRILU
ŠTUĐIRALO JE I PREDAVALO
U GODINAMA OD 1635. DO 1777.
MNOGO HRVATSKIH ŠTUDENTATA
I PROFESORA

NJIMA U ČAST POSVEĆUJE
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
U SVOJOM 335. AKADEMICKOM GODINI

M. MIKULIN FECIT – A.D. MMIII

PRVE STUDENTICE, DOKTORICE ZNANOSTI, NASTAVNICE I DUŽNOSNICE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Akadske godine 2001./02. za rektoricu Sveučilišta u Zagrebu izabrana je – između 154 redovite profesorice i 618 redovitih profesora – dr. sc. Helena Jasna Helena Mencer, redovita profesorica Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije, kao prva žena na toj časnoj i odgovornoj dužnosti. Na čelu je Sveučilišta s više od 51.000 studenata (od toga više od 28.000 studentica).

Sto godina ranije, 1901./02., upisale su se prve redovite studentice na Mudroslovni fakultet Kraljevskoga sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu. Valja reći da su prve izvanredne studentice upisane nekoliko godina prije, 1895./96., no prema tadanjim propisima izvanredno studiranje nije omogućavalo završetak studija, već samo slušanje i polaganje pojedinih ispita.

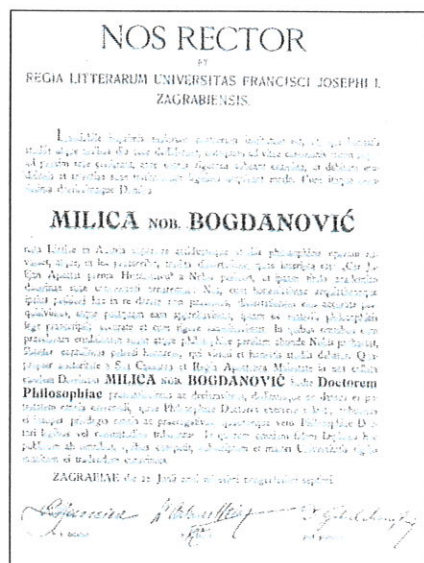
Godine 1895. pet je učiteljica ženskog liceja u Zagrebu uputilo molbu Akademikom senatu da im se kao izvanrednim slušateljicama omogući pohađanje predavanja kojima bi mogle »dotjerati znanje iz nekih predmeta, potrebitih ... u zvanju učiteljice«. Uskoro su dobile potvrđan odgovor. Bile su to: Natalija Wickerhauser, Marija Jambrišak, Camilla Lucerna, Jagoda Truhelka i Marija Horvat, mlade dame sa zavidnim obrazovanjem za ono, a i za današnje vrijeme.

Šest godina poslije, 9. rujna 1901., zahvaljujući Naredbi Odjela za bogoštovlje i nastavu prema kojoj se na osnovi »previšnjega rješenja od 29. kolovoza 1901. ženskinje mogu kao redovne ili izvanredne slušateljice upisati na mudroslovni fakultet«, upisane su prve redovite studentice. Uvjet je bio položena matura. U *Narodnim novinama* 67/1901. pisalo je »Dvadeseti vek liepo je počeo; imamo jednu od najljepših stečevina, ženskinje su postigle za čim su težile – naime tu slobodu, da smiju i mogu po volji i prema svojim sposobnostima odabrati zvanje.«

Prve redovite studentice upisale su se na Mudroslovni fakultet odmah nakon objavlivanja naredbe, zimskog »poljeća« akademске godine 1901./02. Bile su to Milica pl. Bogdanović (povijest i geografija), Milka Maravić (filozofija, fizika, kemija) i Vjera Tkalić (botanika, kemija).

Studentice koje su nakon završetka studija željele raditi u nastavi morale su polagati vrlo strog državni ispit pred povjerenstvom koje je imenovala Vlada. Prva je 1905. na ispit izašla Milica pl. Bogdanović. Ona je položila stroge ispite iz psihologije, povijesti filozofije, svjetske povijesti i latinskog kao uvjet za postignuće doktorata znanosti. Pred komisijom (G. Manojlović, V. Klaić, G. Arnold, F. Marković) obranila je disertaciju *Julije Apostat prema hrišćanstvu*. Promocija prve doktorice u povijesti Sveučilišta u Zagrebu održana je 22. lipnja 1907. Milica Bogdanović imala je tada 25 godina. Sljedeća doktorica znanosti bila je Josipa Steinkuš

(1912.) s disertacijom *Negacija u pitanjima kod Homera*, a prva doktorica iz područja prirodnih znanosti bila je Vjera Rojc-Katušić (1915.) s disertacijom *O reakciji thalli-soli sa sumporovodikom*.

Doktorska diploma Milice pl. Bogdanović, prve doktorice znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Na ostale fakultete Sveučilišta u Zagrebu prve su se studentice upisivale ovim redom: 1907./08. na Farmaceutski tečaj (koji je bio unutar Filozofskog fakulteta); 1919./20. na Pravni i Medicinski fakultet; 1924./25. na Gospodarsko-šumarski fakultet te 1921./22. na Tehničku visoku školu koja je 1926. prerasla u Tehnički fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Broj studentica u ukupnom broju upisanih sveučilištaraca stalno raste. Akadske godine 1901./02. bile su 3 studentice od 835 upisanih studenata ili **0,34%**; 1951./52. bilo ih je **4.298** od 13.102 ili **32,8%**; a 2001./02. već **28.893** od 52.519 ili **55,01%**. Prijelazna godina kad broj upisanih studentica postaje veći od broja studenata jest 1998./99. Kad je riječ o diplomiranim studentima, statistički podatci pokazuju da je već od 1990./91. broj diplomiranih studentica veći od broja diplomiranih studenata.

Stalno raste i broj doktorica znanosti. Već su spomenute prve početkom prošloga stoljeća. Godine 1951./52. promovirane su 3 doktorice znanosti od ukupno 31 ili **9,68%**,

a 2001./02. bilo ih je **88** od 184 ukupno promoviranih doktora znanosti ili **47,83%**.

Koliko je bilo žena među nastavnim osobljem, uopće nije zabilježeno u publikacijama Sveučilišta. Uvid o broju nastavnica Sveučilišta moguće je odrediti tek mukotrpnim pregledom ženskih imena u redovima predavanja.

Prve asistentice bile su dr. sc. Vjera Marjanović i dr. Blaženka Peičić. Dr. sc. Vjera Marjanović (kasnije Marjanović-Krajovan) bila je asistentica Tehničkog fakulteta od 1926., docentica od 1946., izvanredna profesorica od 1950. i redovita od 1959. Prva docentica dr. Blaženka Peičić (Marković-Peičić) izabrana je 1942. na Medicinskom fakultetu (asistentica od 1925.). Godine 1945. vraćena je u zvanje asistentice da bi 1954. ponovno stekla zvanje docentice te 1962. izvanredne i 1964. redovite profesorice na Stomatološkom fakultetu, na kojemu je 1966./67. i 1967./68. bila dekanica. Prva žena u zvanju redovite profesorice bila je dr. Ana Prokop (1958.) na Pravnom fakultetu (asistentica 1946., docentica 1949., izvanredna profesorica 1954.). Očito je da su u napredovanju i izboru nastavnica određenu ulogu odigrale društvene i političke okolnosti na Sveučilištu.

Akadske godine 1951./52. na Sveučilištu je u znanstveno-nastavnom zvanju (redoviti i izvanredni profesori te docenti) bilo **9** žena (3 izvanredne profesorice, 6 docentica) i 240 muškaraca. Pedeset godina poslije, 2001./02., bile su **553** žene (154 redovitih profesorica, 153 izvanrednih i 246 docentica) i 1.413 muškaraca.

Prva dekanica izabrana 1966., bila je već spomenuta Blaženka Marković-Peičić na Stomatološkom fakultetu. Od tada je na tu dužnost na Sveučilištu izabrana 21 žena.

Dužnost prorektorice obnašale su: dr. Vera Johanides, 1984./85 i 1985./86. (kao predsjednica Odbora za pitanja znanosti i postdiplomske studije, što odgovara dužnosti prorektorice za znanost), dr. sc. Helena Jasna Mencer, prorektorica za znanost od 1993./94. do 2001./02. i dr. sc. Mirjana Polić-Bobić, izvanredna profesorica Filozofskog fakulteta, prorektorica za međunarodnu suradnju od 1995./96. do 1997./98. Od 2003. prorektorica za međunarodnu suradnju je dr. sc. Vlasta Vizek-Vidović, redovita profesorica Filozofskoga fakulteta.

Ovim kratkim pregledom o ženama na Sveučilištu u Zagrebu u razdoblju od stotinu godina (od 1901. do 2001.)* pokušalo se pokazati kretanje broja žena od upisa prvih studentica i prvih nastavnica do danas. Očito je da je ta tema, potaknuta izborom prve rektorice i obljetnice upisa prvih studentica, samo dotaknuta, a svakako zavrđuje cjelovitije istraživanje.

Ranka Franz-Štern

* Opširniji rad o toj temi objavljen je u *Sveuč. vjesniku*, 48, 1-4, Zagreb, 2002., 31-36.